

Od svete Klare do 800.-te

S. Marija od Presvetog Srca, Split
(Anka Petričević)
- samostan ss. klarisa

Osam stoljeća drugog franjevačkog reda

Duh Sveti je Franju i Klaru vezao čvrstim nadnaravnim vezom, davao obilne milosti, produbljavao njihov sveti svez jer su imali biti nositelji velike karizme ljubavi, privoditi mnoge duše k Bogu – uz cijenu osobnih žrtava, trpljenja, poniženja, siromaštva.

Jubilarna godina počinje na Cvjetnicu 2011., a završava na isti blagdan 2012. god., kada će se u Asizu održati velika proslava. Naglasak je na Franjinu i Klarinu uzvišenom i svetom jedinstvu.

Sv. Klara i poziv

Nije začudno da je djevojka Klara, kći Favaronea di Offreduccioa, godine 1212. odlazila u Porcijunkulu da posjeti svoga stričevića brata Rufina, kojega je Franjo nadasve volio, ali je njezina prava nakana bila da porazgovori s Franjom, o kojemu se glas već pronio Asizom kao o odabranom Božjem poslaniku, a ona je u svome duhu i srcu bila obuzeta vrhunarnom utjehom i radošću, želeći da pođe istim putem. I taj razgovor bio je za nju otkrivenje nadnaravnoga svijeta. Franjo joj je, u društvu brata Rufina, uzvratio posjet.

I nije prošlo dugo vremena kada je Klara iznijela svoju želju samome asiškome biskupu, koji ju je ohrabrio, pomogao da ostvari svoju želju – time da na sam blagdan Cvjetnice 1212. dođe u katedralu i onda iste noći pribjegne u Porziunculu, gdje će

je dočekati s upaljenim svijećama u ruci Franjo s braćom i gdje će ona pred Marijinim oltarom odmah položiti svoje zavjete. Potom će biti povjerena sestrama benediktinkama u samostanu Sv. Pavla, a potom – nakon petnaest dana – prijeći će u samostan Sv. Anđela Pazanskoga, usred grada. Zbog ovoga izbora, pretrpjela je od rodbine razne poteškoće kao i njezina sestra Janja, koja ju je slijedila na istom putu nakon 15 dana.

Sam Bog je očitovao svoju moć i snagu, svoj izbor ovih odabranih duša, koje će biti temelj drugog franjevačkoga reda i potpora klonulim članovima Kristova mističnoga Tijela.

Sv. Franjo i sv. Klara

Duh Sveti je Franju i Klaru vezao čvrstim nadnaravnim vezom, davao obilne milosti, produbljavao njihov sveti svez jer su imali biti nositelji velike karizme ljubavi, privoditi mnoge duše k Bogu – uz cijenu osobnih žrtava, trpljenja, poniženja, siromaštva. Da se mogu posve predati Bogu, trebali su se odcijepiti od svega što je naravi godilo. Nisu smjeli imati posjeda, osim ono malo

obljetnice ss. klarisa

zemlje što bijaše potrebno da se samostan ogradi. Znademo da je samostan Sv. Damjana u koji se Klara sva sretna smjestila sa svojim sestrama, bio zidina, ali su se one osjećale sretne. U prizemlju bijaše velika blagovaonica i spavaonica, a mali kor bio je uzor siromaštva. Hranu su isprosile – svakodnevno preko braće, a i Klara je zadobila dar čudesa te je sestrama znala priskrbiti kruh.

Od pape Inocenta III. dobila je povlasticu siromaštva „Privilegium paupertatis“. Papa Grgur

IX. koji je posebno volio Klaru i njezine sestre, poticao ih je da imaju nešto posjeda s obzirom na teška vremena i opasnosti koje prijete – posebno od raskolnika Fridrika II., no Klara nije odustala od svoje molbe izjavivši: *Sveti Oče, ne želim nikada biti oslobođena od nasljedovanja Krista!* I papa joj je potvrdio istu povlasticu.¹

Za njom su hrlile mnoge djevojke. Klara je primala i plemkinje i pućanke te je ubrzo mogla osnovati više samostana ne

samo po Italiji, nego i po Europi. Bog je blagoslivljao njezine žrtve, njezinu vjernost.² Davao im je i duhovne utjehe. Franjo je putovao s braćom po svijetu, a Klara ga je u duhu pratila svojom molitvom. Strepila je za njegov život, pogotovo kada je pošao s bratom Illuminatom u tabor sultanu Malec-Camelu u Egipat, želeći ga obratiti. Sultanovi doglavnici tražili su za Franju smrtnu kaznu, no na sultana je djelovala Franjina iskrenost i srčanost te ga je još nagradio i preporučio se u njegove molitve.

Aleksandar Haleški bio je Klarin i sestrama vrstan učitelj. Nadasve je voljela slušati riječi o Bogu, o svome Spasitelju te su neke sestre bile svjedokinje čuda: kako je božansko Djetešće za vrijeme propovijedi slijetalo u Klarin naručaj i ona ga je grlila.³ Prizor božićne noći otkriva nam koliko je Klara bila Bogu draga, kada je sa svoje bolesničke postelje u duhu prisustvovala prizorima službe Božje, koju su braća održavala u crkvi Sv. Franje te čula brujanje orgulja i slušala kako braća pjevaju psalme. Vidjela je i same Gospodinove jaslice.⁴

Jer bijaše sjedinjena s Bogom po trpljenju i patnji, Klara je i prema svojim sestrama po-

Martini: Sv. Klara (1193. – 1253.)

¹ Toma Čelanski, *Životopis sv. Klare i njezini spisi*, 14 - "Symposion", knj. X., Split, 2001, str. 34.

² Sada na svijetu ima oko 1000 samostana sestara klarisa.

³ Isto, 37.

⁴ Isto, 29.

Klara je u stopu slijedila svog utemeljitelja i duhovnika Franju, željela živjeti po njegovu uzoru. Željela je ista Pravila kao što ih ima Franjo.

Bogoslovi sa svojim maestrom

kazivala savršenu ljubav. Toma Čelanski navodi detaljno sve njezine vježbe, razne pomoći iskazivane sestrama, kao i vanjskim bolesnim osobama koje bi je zamolile za pomoć te ih je Bog – po njenim molitvama, žrtvama i zaslugama – iscjeljivao. Čudesne su bile njene molitve, tj. uronjenost u misterij ljubavi. I Saraceni raskolnika Fridrika II. približavahu se Asizu da ga unište. Prvo ih eto k samostanu Sv. Damjana. Sestre u strahu pohrliše k bolesnoj majci. Ona ih umiri i naredi da je bolesnu odvedu do vrata i postave pred neprijatelje,

a ispred nje da se postavi srebrna posuda uokvirena bjelokošću u kojoj se čuvalo Presveto Tijelo. Sabrala se u molitvi i rekla svome Kristu: *Zar hoćeš, moj Gospodine, da tvoje goloruke službenice koje sam othranila tvojom krvlju, budu evo, predane u ruke pogana? Čuvaj, molim Te Gospodine, ove svoje službenice koje ovoga časa ja ne mogu sačuvati! Začas je iz novozavjetnog pomirilišta do njezinih ušiju dopro kao glas nekog dječaka: Ja ću vas uvijek čuvati!, a ona nadoda: Gospodine moj, ako hoćeš, zaštititi i ovaj grad, koji nas iz ljubavi prema tebi održava. A*

Krist će na to: *Morat će izdržati velike kušnje, ali će mojom zaštitom biti obranjen!* Smjesta je suzbijena smionost neprijatelja i preplašise se. Sidoše sa zidina na koje se uspeše jer su bili smeteni Klarinom molitvom. I druge su sestre čule Isusov glas...¹

I Klara je doznala za Franjin svete rane koje je primio od Spasitelja na La Verni. Stao je razmatrati muku Gospodinovu punih 40 dana, sažalijevajući raspetoga Spasitelja. I na jedan mah ugleda gdje Seraf sa šest ognjenih krila leti iz neba. Obuze mu dušu i srce neizrecivi žar ljubavi, a na tijelu mu se pojavile rane: na prsima kao sulicom otvorena crvena rana; ruke i noge bijahu mu probodene oštrim čavlima; njihove crne glavice virile na jednoj strani, a savinuti šiljci na drugoj... Bio je sličan Raspetome.² Znamo da je Franjo došao u Sv. Damjan i Klara mu je zavijala rane, bio je smješten u vrtnoj kućici. Kada je jutrom sinula zora i zasjalo sunce, ispjevao je *Pjesmu brata Sunca...* Remek djelo poezije.

Klara je u stopu slijedila svog utemeljitelja i duhovnika Franju, željela živjeti po njegovu uzoru. Željela je ista Pravila kao što ih ima Franjo. On je zamolio kardinala Hugolina da ih sastavi, no Klara ne bijaše time zadovoljna. Moli ponovno Franju da ih preinači te budu kao i njegova jer je željela potpuno siromaštvo i da se duhovno vodstvo Reda preda maloj braći – franjevcima. Sama

se dala na posao i napisala novo Pravilo koje se u bitnim stvarima oslanja na Pravilo male braće iz godine 1223. koje je potvrđeno papinom bulom. Papa Inocent IV. ispunio joj je želju i Pravilo potvrdio bulom „Solet annuere“ – 9. kolovoza 1253.

Kad Franjo uoči da sestre mogu za se same živjeti, neprimjetno se od njih povuče. To ih razalosti, ali on im napisa pismeno da će se za njih trajno brinuti te sastavi svoj „spomenik“ na radost njihovu. Napisano doslovce glasi: *Predragoj sestri Klari i ostalim njezinim kćerima u Sv. Damjanu, brat Franjo, pozdrav u Isusu Kristu. Pošto ste po nadahnuću Gospodnjem postale djecom Oca nebeskoga i zaručnicama Duha Svetoga pa živite po savršenosti sv. Evanđelja, obećajem zajedno sa svojom braćom da ću vam uvijek pružati svoju pomoć, davati savjet i brinuti se za vas kao i za samoga sebe. S Bogom.*³

Čelanski također spominje: dok je Franjo očekivao smrt, dok je zborio braći o ljubavi, više puta im je opetovao o Klari i njenim sestrama da ih je iskreno ljubio i sada preporuča braći neka se ne prestanu brinuti za njihovu duhovnu korist.⁴ Toma Čelanski detaljno opisuje Klarin život u trajnoj molitvi i saobraćaju s Bogom. Ona se uz križ Spasiteljev privinula, kao i sestre, razmatrajući o mucu Njegovoj. U sv. tjednu padala je u ekstazu, zbog duboke uronjenosti u bol i muku koju je On pretrpio.⁵ I druge

sestre vjerno su slijedile svoju Majku te je duhovni život u Sv. Damjanu cvao i nadaleko širio svoj miris.

Osamstota obljetnica ss. klarisa

Zadnjih godina detaljno smo razmatrale o našem posvećenom životu, o našoj karizmi, o našem radu i molitvi, s naglaskom na kontemplaciju i unutarnji život, o duhovnim plodovima, o utjecaju Samostana na javnost, svakako o duhovno-karizmatičnoj dimenziji te o povijesnoj, kulturnoj i društvenoj ulozi.

U svakodnevnom životu naglasak nam je na molitvi – danočnoj (svake ponoći ustajemo na molitvu „Matutina“). Križni put se redovito obavlja. Često održavamo sat klanjanja; svakoga prvoga petka u mjesecu imamo čitavu noć klanjanje, kao i na bl. Presv. Srca Isusova te na dane duhovnih zvanja. U ovoj ćemo Jubilarnoj godini pojačati to klanjanje. Mnogi nam se trajno preporučuju u molitve. Časna majka često zove vrsne teologe i propovjednike (kao što smo to činili i do sada) te nam održavaju stručna predavanja, tako da po primjeru sv. Majke Klare trajno imamo duhovnu hranu. Pod Regulom smo pape Inocenta IV., kako bijaše i sv. Klara. Sve ove vježbe i molitve HVALA SU BOGU. Po njima se povećava milost u duši, a time i ljubav koja je Kristova krjepost. I On je želi. Ta ljubav je ures zajednice. Ta On je molio na Posljednoj večeri: *Ostanite u mojoj ljubavi* (Iv 15, 9). ❖

¹ Isto, 21, 22.

² I. Cel. pag. 78.

³ II. Cel. pag. 262.

⁴ II. Cel. pag. 269.

⁵ T. Čel, *Životopis sv. Klare*, 31.